

delijk zou hebben bestreden indien de wethouder hem niet onder den indruk had gebracht, dat het denkbeeld oorspronkelijk van de Jongh afkomstig was'.

Het beeld rijst duidelijk voor ons op: een wijze, beleidvolle regent die een wel wat ongedifferentieerde maar zeer kundige houwdegen ongemerkt – ik zou bijna zeggen: elegant – naar zijn hand weet te zetten.

Van Zimmerman, De Jongh's laatste burgemeester, was dat niet te verwachten. Men heeft de verhouding Zimmerman–De Jongh wel vergeleken met die van de jonge Wilhelm II en de hem in de weg staande oude Bismarck. In het Rotterdamsch Nieuwsblad van 1 februari 1917 lees ik: 'Er is waarheid in deze vergelijking. Zooals de eerste kanselier het Duitsche rijk maakte, heeft de Jongh Rotterdam gemaakt, aan het groote doel wijdde hij, als Bismarck, zijn leven. Maar de jonge keizer wilde gediend worden, niet dienen'. Aldus ook burgemeester Zimmerman. En nu wil ik maar voorbijgaan aan de onverkwikkelijke situatie, waarin Struyck, een bekwaam bouwkundige uit de dienst van De Jongh, benoemd tot directeur van het Bouwtoezicht, door Zimmerman als tegenspeler van De Jongh werd gebruikt om diens plannen te critiseren, zelfs wanneer deze geheel tot De Jongh's competentie behoorden. Het werd een onvermijdelijke botsing tussen twee autoritaire figuren, waarbij de jongste en de hoogst geplaatste het wel winnen moest. En dit bepaalde zich niet tot Zimmerman alleen. Zoals Nieuwenhuis schrijft: 'Een deel van het college was hem kennelijk moe en wilde zijn inmenging liever niet meer in belangrijke zaken'. Dat er toch nog iets groots kon worden tot stand gebracht uit deze botsing van twee geesten, bewijst op het einde van De Jongh's loopbaan het plan voor de Kralinger Hout. De gedachte een ontspanningsoord rond de Kralingse Plas tot stand te brengen, kwam wel van de burgemeester, de gedachte dit te realiseren door opspuiting met de grond, afkomstig uit de Waalhaven, was van de directeur. Zoals hij eens de 'Bult van De Jongh' schiep met grond afkomstig uit de Katendrechtse haven.

De slotfase is die van een man, tot het laatst op handen gedragen door zijn dienst, maar van een tanende reputatie bij zijn overheid. Internationaal stond die reputatie nog glorieus overeind. Adviezen gaf hij in Zweden, in Ierland, in Portugal, vlak voor zijn aftreden in Ned. Indië. Dan komt het afscheid op 1 augustus 1910, van